

aanrecht lag een tabletje bezitramide (Burgodin, 5 mg). Het is verdwenen. Zou de 2-jarige kleindochter het hebben opgegeten of ligt het in de gootsteen? Het krijgt te weinig aandacht in de golf van emoties. De 2-jarige, die ook nog verkouden is, wordt ontzettend druk en opgewonden. Zij loopt en valt overal tegenaan. Men wijt het aan de algemene ontsteltens. Als zij uiteindelijk in slaap is gekomen, laat men haar dan ook de hele volgende dag doorslapen. Het valt wel op dat ze rochelend ademt en wat grauw ziet, maar pas 's avonds merkt men dat ze niet meer wakker te krijgen is. Dan wordt alles duidelijk. Dertig uur na het verdwijnen van het tabletje wordt zij opgenomen. Ondanks alle geneeskundige inspanning en alle ertoe beschikbare apparatuur, overlijdt het meisje aan de gevolgen van anoxie. Bij obductie worden ernstige beschadigingen in de hersenen en in de lever gevonden en een confluërende bronchopneumonie in de onderkwab van de rechter long.

Bezitramide is een morfinomimetisch analgeticum en valt onder de opiumwet. De grote gevoeligheid van jonge kinderen voor opiaten is al vele tientallen jaren bekend. Bij dit patiëntje bestond een duidelijk excitatiestadium. Ook de klinische verschijnselen waren typisch voor een opiaatintoxicatie. Helaas werd geen bloedspiegel bepaald, zodat het bewijs niet werd geleverd. De anamnestiche gegevens en de klinische verschijnselen zijn echter zeer suggestief. Burgodin is net als Reasec een synthetisch opiaat en ook voor Burgodin geldt dat de bijsluitertekst moet worden aangevuld en wel in heldere taal, zodat dit ook voor een leek te bevatten is. Als het excitatiestadium op de bijsluitervermeld was geweest, had men de intoxicatie mogelijk eerder herkend. Dat ingestie door kinderen levensgevaarlijk is, dient eveneens op de bijsluitertekst te worden vermeld.

Burgodin is niet onschuldig: de fabrikant adviseert om patiënten die deze therapie krijgen, klinisch in te stellen. Zij die het preparaat voorschrijven hebben evenwel ook hun verantwoordelijkheid: zij dienen zich niet alleen te laten leiden door de medische indicatie bij hun patiënt, maar eveneens door de te verwachten zorgvuldigheid waarmee deze tabletten thuis bewaard gaan worden.

Een mondelinge waarschuwing bij het voorschrijven is niet overbodig, want kinderen vinden heel snel de weg naar oma's kastje en tasje en accidenteel geneesmiddelengebruik is tegenwoordig niet zeldzaam meer.

LITERATUUR

- ¹ Boezem BEM van den. Waarschuwing tegen het gebruik van difenoxylaate (Reasec) door kinderen met diarree. Ned. Tijdschr Geneesk. 1983; 127: 911-2.

Oss, juni 1983

J.C.C.J.A. DE VOS
O.J.J.M. ROHOF
P.J.H. BERNSEN
J.M.H. CONEMANS
A.J.M. VAN UNNIK

Van chronische naar terminale nierinsufficiëntie

De onder deze titel gevoerde discussie¹⁻³ behelst niet zozeer het vermijden van de terminale fase dan wel de mogelijkheid of onmogelijkheid om de chronische fase te verlengen d.m.v. een dieetvoorschrift. Bij deze discussie dient m.i. ook de sequentie „van chronische nierinsufficiëntie

via terminale nierinsufficiëntie naar niersufficiëntie (na transplantatie)“ betrokken te worden want verlenging van de chronische fase zou bij jongere patiënten en op middelbare leeftijd wel eens minder gewenst kunnen zijn. Bij jongeren zou de totale ziekteduur verlengd worden, een vergroting van „het gat in het leven“. En of een langere duur van de chronische fase gepaard pleegt te gaan met minder morbiditeit en (of) kleinere mortaliteit na transplantatie staat te bezien; het tegendeel is ook denkbaar. Verder kunnen er, speciaal bij mensen van middelbare leeftijd, in de loop van de chronische fase relatieve en absolute contra-indicaties voor transplantatie ontstaan. Dientengevolge kunnen geslaagde pogingen om de chronische fase te verlengen resulteren in een kleinere vraag naar doorgangsdialyse en een grotere vraag naar permanente dialyse.

Bezien bij de driefasenstructuur zou de dieetmaatregel, indien deze effectief is, meer dan één averechts effect kunnen hebben.

LITERATUUR

- ¹ Donker AJM. Ned Tijdschr Geneesk. 1983; 127: 20-6.
² Jordans JGM. Ned Tijdschr Geneesk. 1983; 127: 351.
³ Koene RAP, Hoitsma AJ, Donker AJM, Jordans JGM. Ned Tijdschr Geneesk. 1983; 127: 754-6.

Eindhoven, mei 1983

J.E. KOOLIJ

Cryptokokkenmeningitis, herpes genitalis en orale candidiasis bij een homoseksuele man met een verworven immunodeficiëntie

Van de patiënt beschreven in het artikel van Zegerius en Speelman¹ zijn inmiddels de uitvoerige obductiegegevens bekend. Gelet op de betekenis van een volledige documentatie van dit nog immer onbegrepen ziektebeeld lijkt het ons van belang om deze bevindingen alsnog te vermelden.

De obductie vond plaats 12 uur na overlijden. De hersenen bevatten verspreide, geel gekleurde, haardvormige laesies beiderzijds in de nuclei lentiformes, het cerebellum en de stam. Bij microscopisch onderzoek bleken deze te berusten op necrotiserende ontstekingsprocessen waarin cryptokokken werden aangetoond. De meninges toonden macroscopisch geen afwijkingen; bij microscopisch onderzoek werden cryptokokken aangetoond, die ook uit de bij obductie verzamelde liquor cerebrospinalis werden geïsoleerd. De milt en de lymfeklieren toonden een opvallende depletie van lymfocyten. De dunne darm toonde een uitgebreide vlokkenatrofie, waarvan de oorzaak niet kon worden vastgesteld. Uit de darmwand werd cytomegalovirus gekweekt. In het mesenterium werden veel geel gekleurde lymfeklieren aangetroffen, welke bij microscopisch onderzoek massaal geïnfiltrerd waren met atypische mycobacteriën. Deze micro-organismen werden ook aangetroffen in de darmwand, de milt, de lever en de longen. In de longen werden bovendien cryptokokken aangetroffen, welke verder de paratracheale lymfeklieren hadden geïnfiltrerd. *Pneumocystis carinii* werd door ons niet aangetroffen.

Afgezien van de huidafwijkingen in het anogenitale gebied werden tevens afwijkingen gezien op de linker schouder. Bij microscopisch onderzoek bleken deze te berusten op sarcomen van het type Kaposi. In het duodenum werd eveneens een Kaposi-sarcoom gevonden.

Deze bevindingen onderstrepen dat bij patiënten met

AIDS massale en vaak onverwachte opportunistische infecties kunnen voorkomen. Verder wordt vastgesteld dat ook bij deze patiënt op verscheidene plaatsen Kaposi-sarcomen werden aangetroffen, overigens zonder dat deze tijdens de klinische observatieperiode werden gediagnostiseerd.

LITERATUUR

¹ Zegerius L, Speelman JD. Cryptokokkenmeningitis, herpes genitalis en orale candidiasis bij een homoseksuele man met een verworven immunodeficiëntie. Ned Tijdschr Geneesk 1983; 127: 817-20.

Amsterdam, juli 1983

J. BRAS
M.E.I. SCHIPPER
L. ZEGERIUS

Acute myeloïde leukemie in de zwangerschap

Met belangstelling hebben wij het artikel gelezen van Van der Velden et al. mede door het zelf meemaken van „deze zeldzame gebeurtenis van deze maligne aandoening en zwangerschap”.¹

Bij een 7 maanden gravida I (para 0) van 27 jaar werd de diagnose acute myeloïde leukemie (FAB-classificatie M4) gesteld. Bij de behandelende specialisten heerste er onzekerheid over de te volgen lijn; sommigen voelden voor afbreking van de zwangerschap, anderen voor toedienen van cytostatica. Wij gaven haar 1 chemo-therapiekuur volgens het LAM IV-schema waarna patiënte beviel van een premature zuigeling die na een korte periode in de couveuse, geheel ongestoord zonder hematologische afwijkingen

als gezond door de kinderarts werd afgegeven. Hiermede was het eerste deel van het „drieluik” bereikt.

Na de tweede behandeling volgend het LAM IV-schema en twee behandelingen volgens het LAM V-schema werd een complete remissie bereikt (2e deel van het drieluik). Bij HLA-typering van de broers en zusters, in totaal 15, werden twee broers en één zuster HLA-identiek bevonden.

In het Academisch Ziekenhuis te Leiden werd beenmergtransplantatie verricht, hetgeen aanvankelijk zich zo hoopvol liet aanzien dat patiënte van het isolatiepaviljoen werd overgeplaatst. Het voltooiën van het drieluik na de wel geslaagde transplantatie, heeft helaas niet plaatsgevonden daar patiënte onder het beeld van interstitiële pneumonitis is overleden.

Zoals in het artikel staat, is de kans op bereiken van complete remissie 60-80% met een mediane overleving van 1 à 2 jaar. Daar de leeftijdsgroep der zwangeren gunstig ligt ten aanzien van beenmergtransplantatie is het naar onze mening alleszins de moeite waard om in de familie te kijken naar HLA-identieke leden.

Wij zijn ons bewust van het feit dat bij het niet slagen van de beenmergtransplantatie aan het gezin de kans wordt ontnomen dat gedurende ongeveer één jaar de moeder aanwezig is, maar gezien de verdere infauste toekomst zijn wij van mening dat het streven naar een beenmergtransplantatie hier zeker op zijn plaats is, daar de kans op genezing dan 50% is!

LITERATUUR

¹ Velden J van der, Lammes FB, Sintnicolaas K, Sizoo W, Stenfert Kroese WF, Löwenberg B. Acute myeloïde leukemie in de zwangerschap. Ned Tijdschr Geneesk 1983; 127: 744-8.

Alkmaar,
Leiden, mei 1983

L.H. SIEGENBEEK VAN HEUKELOM
F.E. ZWAAN

BERICHTEN

Buitenland

GROOT-BRITANNIË

Bevordering van drugsverslaving door artsen. – In Engeland werd het voorschrijven door artsen van heroïne en cocaïne ter beteugeling van het misbruik beperkt door de Dangerous Drugs Wet van 1967. Alleen speciaal daartoe bevoegde artsen die verbonden waren aan behandelingscentra voor verslaafden waren van dit verbod uitgezonderd. Het was gebleken dat – een weliswaar klein aantal – artsen een belangrijke rol speelden bij de verkrijgbaarheid voor verslaafden van cocaïne en heroïne. In de laatste jaren viel het op dat de ongewenste receptuur van de artsen niet is gestaakt, maar zich heeft gericht op het voorschrijven van andere verslavingsmiddelen zoals het opiaat Diconal en de wekamine Ritalin. Uit een enquête bleek dat verslaafden de behandelingscentra mijden en de voorkeur geven aan particuliere artsen. Deze laatsten komen beter aan hun wensen tegemoet en zijn gemakkelijker te benaderen. Sommige artsen bleken zelfs drugs te verkopen aan hun cliënten. De meerkosten die het artsenbezoek veroorzaakte werden door de gebruikers bestreden door de verkoop van een deel van het voorgeschrevene. Indien de General Medical Council er niet in slaagt de nieuwe ontwikkelingen te stuiten, adviseren de schrijvers alle verslavingsmiddelen

genoemd door de Advisory Council on the Misuse of Drugs onder de Misuse of Drugs Act 1971 te brengen. (T. Bewley et al. Br Med J 1983; 286: 1876-7.)

VERENIGDE STATEN

Invloed van het dieet op ziekte van het perifere vaatstelsel. – Van extreme diëten gaat een sterk suggestieve werking uit. Zo heeft het Pritikin-dieet, dat een gunstige invloed zou uitoefenen op de atherosclerose van het vaatstelsel, ruime bekendheid verworven. Het dieet heeft gerekend in kcal een zeer laag vetgehalte (5-10%), een hoog gehalte (70-75%) aan complexe koolhydraten (brood, aardappelen, peulvruchten) en een hoog vezelgehalte (40-45 g/1000 kcal) en een eiwitgehalte van 15-20%. Hutchison et al. (JAMA 1983; 249: 3326-38) vergeleken het effect van dit dieet met het mildere lipidemie-dieet van de American Heart Association (AHA) bij een groep van 45 patiënten (ca. 60 jaar oud) die leden aan perifere vaatziekten. Het AHA-dieet bevat calorisch 50-55% koolhydraten, 15-20% eiwitten, 25-30% vet, dat voornamelijk meervoudig onverzadigd is, en heeft een geringer vezelgehalte (25-30 g/1000 kcal). De patiënten werden aangemoedigd om minder te roken en minstens drie kwartier per dag te wandelen. Na een jaar kon men geen verschil vinden tussen beide patiëntengroepen in de daling van het lipidegehalte van het bloed. In de